

รายงานผลการดำเนินการป้องกันการทุจริต ประจำปี 2561-2562*

มาตรการการป้องกันการทุจริตของสำนักงาน กสศ.

1. การออกแบบ/จัดทำหลักเกณฑ์การตรวจสอบข้อมูลเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายให้มีขั้นตอนรัดกุมเหมาะสม นำเชื่อถือ และป้องกันการทุจริตได้ ตามระเบียบ กสศ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบข้อมูลและการช่วยเหลือเด็กปฐมวัย เด็กและเยาวชนซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ผู้ด้อยโอกาส ครอบครัวที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และครู พ.ศ. 2561

หลักการ เป็นระเบียบออกตามมาตรา 23 (6) และมาตรา 5 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อให้ กสศ. ตรวจสอบกลุ่มเป้าหมายได้ว่าเป้าหมายมีตัวตนจริงไม่ได้รับความช่วยเหลือซ้ำซ้อน ทำให้ กสศ. สามารถติดตามผลการดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงในการดำเนินงานของ กสศ.

สาระสำคัญ

(1) การตรวจสอบข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย อย่างน้อยต้องจัดให้การแสดงหลักฐานแสดงตน และมีคำรับรองว่าขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสจริงโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และยืนยันด้วยฐานข้อมูล กสศ. ซึ่งจัดทำโดยมีส่วนร่วมกับหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องมีการปรับปรุงเป็นระยะ

(2) เกณฑ์สำหรับการพิจารณาการขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส

- การขาดแคลนทุนทรัพย์และระดับความรุนแรง ให้พิจารณาจากข้อมูลรายได้และข้อมูลสถานะครัวเรือน โดยให้นำข้อมูลค่าครองชีพในพื้นที่มาประกอบการพิจารณาด้วย

- การด้อยโอกาส ให้พิจารณาจากการประสบปัญหาความเดือดร้อนและได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติหรืออยู่ในพื้นที่ความไม่สงบ หรือขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ หรือสมควรได้รับการช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม ตลอดจนประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบ อันจะส่งผลให้ไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคกับผู้อื่น รวมถึงการด้อยโอกาสลักษณะอื่นๆ ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดเพิ่มเติม

(3) กรอบรายการที่ กสศ. ช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้ ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค่าครองชีพ ทุนเพื่อการฝึกอบรม และรายการอื่นๆ ตามที่ กสศ. ประกาศกำหนด โดยอาจช่วยไม่ครบถ้วนรายการทั้งหมดก็ได้ และอาจแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

2. การออกแบบกระบวนการการจัดสรรเงินอุดหนุนโดยยึดหลักธรรมาภิบาล การกลั่นกรองโครงการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การร่วมดำเนินงานกับภาคีร่วมดำเนินงานที่เหมาะสม และการจัดทำสัญญาที่มีการกำกับติดตามระเบียบ กสศ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและลำดับความสำคัญในการจัดสรรเงินกองทุน พ.ศ. 2561

หลักการ เป็นระเบียบออกตามมาตรา 23 (7) แห่ง พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อให้ กสศ. จัดสรรเงินกองทุนตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และทั่วถึง และมีลำดับความสำคัญที่เหมาะสม

* กสศ. จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2561 มาตรการการป้องกันการทุจริตที่ระบุในเอกสารนี้ครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่แรกเริ่ม (14 พฤษภาคม 2561) จนถึงสิ้นปีงบประมาณ 2562

สาระสำคัญ

(1) กำหนดแนวคิดหลักในการจัดสรรเงินเพื่อความเสมอภาค ได้แก่ ความมีประสิทธิผล คุณภาพ การมีส่วนร่วม และความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

(2) ลำดับความสำคัญในการจัดสรรเงินกองทุน

ก. พิจารณาจัดสรรให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสมาก่อน

ข. พิจารณาจัดสรรให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสในระดับรุนแรงกว่าก่อน

ค. พิจารณาจัดสรรให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาซ้ำซ้อนก่อน

ง. พิจารณาจัดสรรให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานใดก่อน

จ. พิจารณาจัดสรรให้แก่ครูที่ดูแลกลุ่มเป้าหมายที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสมาก่อน

(3) ในการจัดสรรเงินกองทุน ให้ดำเนินการในรูปแบบโครงการภายใต้แผนการดำเนินงานที่คณะกรรมการอนุมัติแล้ว โดยโครงการต้องมีลักษณะและผ่านการพิจารณาตามขั้นตอนที่กำหนดในระเบียบนี้

(4) กำหนดลักษณะโครงการที่จะได้รับการจัดสรรเงินจาก กสศ. เช่น มีความสอดคล้องกับภารกิจ กสศ. ความเป็นได้ในทางปฏิบัติ กระบวนการชัดเจน มีความคุ้มค่า และลักษณะพึงประสงค์อื่นๆ

(5) กำหนดคุณสมบัติภาคีร่วมดำเนินงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม ที่ร่วมดำเนินงานกับกองทุนเช่น เช่น ต้องมีภารกิจสอดคล้องกับ กสศ. มีผู้บริหารเข้าใจงานและมีระบบการเงินที่ดี ในกรณีหน่วยงานภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนกับ กสศ. ก่อน

(6) โครงการต้องผ่านการพิจารณา 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนกลั่นกรองทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งต้องใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ 1- 7 คน โดยต้องมีการประชุมกันในกรณีโครงการขนาดใหญ่ และขั้นตอนการอนุมัติ โดยกรณีโครงการงบประมาณ 20 ล้านบาทขึ้นไปให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ ส่วนโครงการที่มีวงเงินงบประมาณน้อยกว่าให้ผู้จัดการพิจารณาอนุมัติแล้วรายงานคณะกรรมการ

(7) ให้มีการจัดทำสัญญาภาคีร่วมดำเนินงาน และมีการรายงาน การกำกับติดตาม และการประเมินผลโครงการ ที่ได้รับอนุมัติการจัดสรรเงินจากกองทุน ได้แก่

- การกำหนดรายละเอียดและงวดงาน-งวดเงินที่เหมาะสมในสัญญา
- การตรวจรับมอบงานตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดในโครงการอย่างชัดเจน
- ตรวจสอบจากการสุ่มตัวอย่างสำหรับโครงการทุกประเภทและขนาด
- ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสำหรับทุกงวดที่มีการเบิกจ่ายเงินตั้งแต่ 5 แสน

บาทขึ้นไป

● โครงการที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณเกินกว่า 20 ล้านบาท ให้รายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการอย่างน้อยทุก 6 เดือนหรือตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

3. การจัดทำคู่มือ/แนวทางปฏิบัติ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (App) ในการดำเนินงานโครงการ เพื่อกำหนดรายละเอียดขั้นตอนให้มีความชัดเจน ลดความผิดพลาดและป้องกันการทุจริต สำหรับผู้ปฏิบัติงานสำนักงาน กสศ. ภาคร่วมดำเนินงาน และผู้เกี่ยวข้อง ใช้ในการปฏิบัติงาน

ตัวอย่างที่สำคัญได้แก่ การจัดสรรเงินอุดหนุนแก่นักเรียนยากจนพิเศษ ซึ่งใช้ระบบเทคโนโลยี CCT ในการคัดกรองกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการดำเนินงาน 6 ขั้นตอนที่มีการออกแบบที่รัดกุมโดยอาศัยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลเชิงประจักษ์ในการกำกับติดตามความโปร่งใส รวมทั้งประสิทธิภาพและคุณภาพการดำเนินการคัดกรองนักเรียนยากจนพิเศษของครูและสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องยังสามารถใช้ระบบ iSEE สำหรับดูข้อมูลรายงานแบบ real time ที่ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการมากขึ้น

สำนักงาน กสศ. ได้ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนโครงการดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ โดยที่ผ่านมาได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการด้านธรรมาภิบาลและคณะกรรมการตรวจสอบภายใน มาปรับปรุงการดำเนินงาน ทำให้สามารถลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

4. การสร้างเสริมวัฒนธรรมองค์กรเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและค่านิยมในการป้องกันการทุจริต

(1) สำนักงาน กสศ. ได้จัดกิจกรรมธรรมาภิบาลในสำนักงาน กสศ. (Good Governance Programs/Activities for Employees) ซึ่งเนื้อหาครอบคลุมถึงการตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต และการดำเนินงานโดยคำนึงถึงมาตรการป้องกันการทุจริต เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนของสำนักงานมีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักกับรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน สำนักงานได้จัดกิจกรรมในเดือนมีนาคม 2562 ดังนี้

- สำนักงาน กสศ. ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล โดยผู้ปฏิบัติงานทุกคนทุกส่วนงานได้ร่วมกันสำรวจ/ประเมินความเสี่ยงในการปฏิบัติงานในด้านที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกิจกรรมการควบคุมที่มีอยู่และมาตรการที่ต้องการปรับปรุงเพิ่มเติมอันเป็นการบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งต่อมาผู้จัดการและผู้บริหาร กสศ. ได้ปรับปรุงรายการความเสี่ยงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

- ที่ปรึกษาฯ ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมดังกล่าว โดยเฉพาะช่องว่าง (Gap) ที่ กสศ. สามารถพัฒนา โดยกำหนดเป็นแผนสร้างเสริมธรรมาภิบาล แผนการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในต่อไป

(2) สำนักงานได้จัดให้มีที่ปรึกษา (บริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด) เพื่อให้คำปรึกษาและสนับสนุนให้จัดวางระบบบริหารความเสี่ยง ควบคุมภายใน และธรรมาภิบาล อย่างเหมาะสมแก่ กสศ. (สิงหาคม 2562 -กันยายน 2563) มีประสิทธิภาพ กสศ. เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และมีมาตรการป้องกันการทุจริตที่เหมาะสมกับบริบทของ กสศ. รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ได้แก่

- การสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้ผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร และคณะกรรมการบริหารของ กสศ. เกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน และธรรมาภิบาล และตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเอง

- การจัดทำชุดเอกสาร คู่มือ หรือแนวทางปฏิบัติที่จำเป็นในการบริหารจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน และธรรมาภิบาล และมีการเผยแพร่ทำความเข้าใจอย่างเหมาะสมครบถ้วน